

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Finavia Oyj:n Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan lupamääräyksen 10.A mukaisesta suunnitelmasta

VD/3688/11.01.01.09/2025

JV/PJH

Asia

Finavia Oyj on 28.3.2025 toimittanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan (Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 250/2021, 1.9.2021) lupamääräyksen 10. A mukaisen suunnitelman kiitoteiden 1 ja 2 pinta- ja pohjavesikuormituksen vähentämisestä. Suunnitelma oli toimitettu hyväksyttäväksi aluehallintovirastolle ja tiedoksi Uudenmaan ELY-keskukselle. Aluehallintovirasto oli 22.4.2025 pyytänyt Finaviaa täydentämään hakemusta. Aluehallintovirasto voi muuttaa tai täsmentää lupaa ja lupamääräyksiä suunnitelman perusteella. Suunnitelma on kuulutettu 9.5.-9.6.2025 ja se on kokonaisuudessaan luettavissa ympäristöhallinnon lupatietopalvelussa <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/3121093>

Aluehallintovirasto pyytää Vantaan kaupungin ympäristösuojeluviranomaiselta lausuntoa suunnitelmasta 9.6.2025 mennessä. Vantaan kaupungin ympäristösuojeluviranomaisena toimivan kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston kokous pidetään 10.6.2025, joten lausunnon antamiselle pyydettiin lisäaikaa. Aluehallintovirasto myönsi lisäaikaa 13.6.2025 saakka.

Finavia Oyj:n kiitoteiden 1 ja 2 pinta- ja pohjavesien kuormitus selvitys, Helsinki-Vantaan lentoasema

Finavia Oyj:n selvityksessä (AFRY Finland Oy, 2025) on tarkasteltu kiitoteiden 1 ja 2 hulevesistä aiheutuvaa pinta- ja pohjavesikuormitusta lentoaseman vuosittaisen vesitarkkailun tulosten sekä selvitystä varten tehdyn erityistarkkailun pohjalta. Kenttäalueelta tuleva happea kuluttava kuormitus näkyy ajoittain lentoaseman laskupuroissa, mutta arvion mukaan pintavesikuormitus ei aiheuta sellaisia vesistövaikutuksia, jotka estäisivät vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamisen. Lentokoneiden jäänestossa ja jäänpoistossa sekä liukkaudentorjunnassa käytettyjen aineiden kuormitus ei myöskään aiheuta pohjaveden pilaantumista tarkastelualueella.

Toimenpiteiden tarpeen arvioinnissa on todettu lentoasemalla tarkastelualueella jo toteutetut ja suunnitelmatasolla olevat vesien laadullisen hallinnan toimenpiteet pääosin riittäviksi. Lentoasemalla on vähennetty jo vuosikymmenten ajan jäänpoisto- ja jäänestoaineiden aiheuttamaa vesikuormitusta glykolipitoisten hulevesien talteen keräyksellä. Kiitoteiden kemikaalipitoisten hulevesien määrällistä ja laadullista hallintaa suunnitelman tarkastelualueella on kehitetty viimeisen kymmenen vuoden aikana rakentamalla tulva-altaita, pilotoimalla biosuodatuksen hyödyntämistä hulevesien viivytyksessä ja käsittelyssä sekä rakentamalla ensimmäinen ilmastettu kosteikkojärjestelmä hulevesien laadun parantamiseksi. Finavia on toimittanut 31.5.2024 Etelä-Suomen aluehallintovirastolle suunnitelman biosuodatusjärjestelmän jatkorakentamisesta Kylmäojan valuma-alueelle (Helsinki-Vantaan ympäristölupapäätös nro 139/2022, määräys 12.2).

Maastoon johdettavien hulevesien happipitoisuuden nostamiseksi ja vedenlaadun parantamiseksi lentoasemalle on rakennettu Veromiehenkylänpuron valuma-alueelle maanalainen kosteikko ja Kylmäojan valuma-alueelle biosuodatusalue. Biosuodatusalueita on esitetty rakennettavaksi Kylmäojan valuma-alueelle lisää ja nykyisten rakenteiden toimintaa kehitetään. Selvityksessä arvioidaan jo toteutetut vesienkäsittelyjärjestelmät ja ehdotetut kehitystoimenpiteet (Sitowise Oy 2023, Sitowise Oy 2024) riittäviksi maastoon purettavien vesien happipitoisuuden nostamiseksi. Helsinki-Vantaan lentoasemalla on jo pitkään ollut käytössä yleisesti tehokkaimmat keinot kerätä glykolipitoisia vesiä.

Kaikki jäänpoistoon sallitut alueet on liitetty jätevesiviemäriin ja glykolipitoinen lumi kerätään jätevesiviemäriin liitetyille sulamisalueille. Vesiensuojelutoimenpiteet pohjavesien osalta ovat kehittyneet merkittävästi, kun vuoden 2014 jälkeen lentoaseman jäänpoistoalueilla on lisätty maaperäsuojauksia.

Pinta- ja pohjavesikuormituksen vähentämisen toimenpiteenä suunnitelmassa esitetään maaperäsuojauksien rakentamista etäjäänpoistoalueen 8 vanhemmalle osalle. Alueella 8 tehdään merkittävässä määrin glykolikäsittelyä, joten maaperäsuojauksen viimeistely auttaa parantamaan glykolin talteenottoa. Tähän asti tehdyt toimenpiteet glykolin talteen keräämiseksi sekä propyleeniglykolin talteenkeräysasteen laskennan kehittämiseksi arvioidaan riittäviksi. Kaiken hajakuormituksen leviävän glykolin kerääminen talteen ei ole kohtuudella mahdollista.

Toimenpiteellä voidaan jonkin verran tehostaa lentokoneiden jäänpoisto- ja jäänestoaineiden keräystä ja estetään aineiden kulkeutumista maaperään. Suojausten rakentaminen jäänpoistopaikoille on kustannuksiltaan ja laajuudeltaan mittava projekti. Toimenpiteen mahdolliselle suunnittelulle ja toteutukselle on varattava riittävä aika ja aikataulutuksessa on huomioitava lentoasemalle suunnitellut muut isot rakennushankkeet tarvittavien resurssien varmistamiseksi.

Finavia Oyj:n täydennys

Aluehallintovirasto on 22.4.2025 pyytänyt Finavia Oyj:tä täydentämään hakemustaan perustellulla esityksellä selvityksessä esitetyn toimenpiteen toteuttamisen määräajaksi. Finavia Oyj on täydentänyt hakemustaan 6.5.2025 ja täydennyksessä todetaan muun muassa seuraavaa: "Finavia on esittänyt pinta- ja pohjavesikuormituksen vähentämisen toimenpiteenä maaperäsuojauksen rakentamista etäjäänpoistoalueen R8 vanhemmalle, vuonna 2011 rakennetulle osalle. Toimenpide on kustannuksiltaan ja laajuudeltaan mittava ja sen aikataulutuksessa on otettava huomioon kenttäalueelle suunnitellut muut resursseja sitovat rakentamis- ja peruskorjaushankkeet. Lähivuosina on tulossa muun muassa kiitoteiden 3 ja 1 uudelleenpäällystykset, rullausteiden korjauksia ja uudelleenpäällystyiä sekä asematasojen uudelleenpäällystyiä ja sähkö- ja valaistusuudistuksia. Finavia esittää, että alueen R8 vanhemman osan maaperäsuojaukset toteutetaan viimeistään vuonna 2030. Samassa yhteydessä uusitaan jäänpoistoalueen R8 uudemman osan päällyste".

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto 10.6.2025

Ympäristöpalveluiden päällikön esitys:

Päätetään antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Finavia Oyj:n Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan lupamääräyksen 10.A mukaisesta suunnitelmasta kiitoteiden 1 ja 2 pinta- ja pohjavesikuormituksen vähentämiseksi seuraava lausunto:

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto toimii Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena. Lupajaosto toteaa, että Finavia Oyj:n esittämä kuormituksen vähentämissuunnitelma on riittävä. Lupajaosto pitää erittäin tärkeänä, että suunnitelmassa esitetty pinta- ja pohjavesikuormituksen vähentämistoimenpide, maaperäsuojauksen rakentaminen etäjäänpoisto-alueen R8 vanhemmalle osalle, toteutetaan viipymättä, kuitenkin viimeistään 2030 mennessä.

Kiitoratojen 1 ja 2 hulevesiä johdetaan Kylmäojaan, Pytinojaan ja Palo-ojaan (jotka ovat entisen Kirkonkylänojan omaosuuksia) ja Veromiehenkylänpuroon (Vantaan karttapalvelussa nimellä Krakanoja) sekä Brändöninojaan. Noin 2/3 lentokentän hulevesistä virtaa Veromiehenkylänpuroon (Krakanojaan) ja Kylmäojaan.

Maastoon johdettavien hulevesien happipitoisuuden nostamiseksi ja vedenlaadun parantamiseksi lentoasemalle on rakennettu Veromiehenkylänpuron (Krakanojan) valuma-alueelle maanalainen kosteikko ja Kylmäojan valuma-alueelle biosuodatusalue. Biosuodatusalueita on esitetty rakennettavaksi Kylmäojan valuma-alueelle lisää ja nykyisten rakenteiden toimintaa kehitetään. Kylmäojaan johdettavien kiitotien valumavesien tehostamisen osalta Finavia Oyj oli toimittanut 31.5.2024 aluehallintovirastolle suunnitelman biosuodatusjärjestelmän jatkorakentamisesta Kylmäojan valuma-alueelle (Helsinki-Vantaan ympäristölupapäätös nro 139/2022, lupamääräys 12.2). Lupajaosto oli antanut lausunnon aluehallintovirastolle tästä suunnitelmasta 15.4.2025 § 43.

Edellä mainittujen purojen luontoarvoja on selvitetty muun muassa Vantaan virtavesiselvityksessä 2010–2011 (Janatuinen, 2011) sekä Vantaan pienvesiselvityksen päivitys 2023, Kaupunkipurojen luonnontila ja muuntuneisuus -raportissa (Korkonen et al., Sitowise Oy, 2023). Vantaalla purot ovat asukkaiden lähivesiä ja edellä mainitut purotkin ranta-alueineen ovat suosittuja lähivirkistysalueita.

Kylmäoja

Vantaan virtavesiselvityksen mukaan Kylmäojan länsihaarassa on useita savimaiden purojen, paikallisesti arvokkaita virtavesien uomaosuuksia (Tasankopolun ja Ristipurun purokäytävä sekä Simonkylän purolaakso). Virtavesiselvityksen julkaisun jälkeen 2010- ja 2020-luvuilla länsihaaraan ja pääuomaan on tehty kalataloudellisia kunnostustöitä; eroosioaurioita on korjattu Ristisillanpuiston yläpuolisella uomaosuudella ja on rakennettu useita poikaskivikkoja ja kutusoraikkoja.

Viime vuosina tässä Kylmäojan suurimmassa latvahaarassa onkin havaittu taimenia, ja taimen myös lisääntyy purossa. Taimenen poikastuotantopotentiaali ja taimenkannan tila Vantaanjoen vesistössä - julkaisussa (Tolvanen ja Hyrsky, 2020) puroluokan vesistöistä poikastuotantopotentiaaliltaan merkittävimmät ovat Keravanjokeen laskevat Kylmäoja (noin 2 200 kpl) ja Rekolanoja (noin 1 200 kpl), Herajoki ja sen sivuhaara Epranoja (yhteensä noin 1 600 kpl), Erkylänlukkojenpuro (noin 1 400 kpl), Longinoja (noin 1 100 kpl) sekä Lakistonjokeen laskeva Nuuksion Myllyoja (noin 1 000 kpl). Yhdessä nämä kuusi puroa vastaavat 41 % kaikkien purojen potentiaalista ja noin 12 % koko Vantaanjoen vesistön tuotantopotentiaalista. Vesistöalueen taimenkannan tilan ja siinä tapahtuneiden muutosten arvioimiseksi Vantaanjoen yhteistarkkailun vakituisten koealojen poikastuotantopotentiaali määritettiin kesällä 2019 (Haikonen ym. 2019). Koealoilla havaittuja 0+ -taimentiheyyksiä tarkasteltiin vuosittain ja viiden vuoden jaksoina vuodesta 2006 alkaen ja Kylmäojan poikastuotantopotentiaali oli noin 33.

Vantaanjoen yhteistarkkailu - Jokien kuormitus, vedenlaatu ja vesieliöstön tila 2020–2022 (Vahtera, Männynsalo ja Luodeslampi) raportin mukaan Vantaanjoen pääuoman ja sivujokien koekalastussaalille laskettiin kalaindeksit, joka ottaa huomioon saalislajien määrän ja eri kalayhteisön ekologista tilaa ilmentävien lajien runsaudet. Indeksillä saa arvoja väliltä 0–1, korkeamman arvon ilmentäessä parempaa arvoa ja luokkaa sekä arvio huonosta erinomaiseen. Vantaanjoen koealojen vaihteluväli oli erinomaisesta välttävään ja Kylmäojan (VSK21) oli 0,86 (erinomainen).

Vantaan pienvesiselvityksen päivitys 2023-raportissa arvioitiin purojen luonnontilaisuusluokkaa asteikolla: luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen puro (luokka 1), luonnonympäristön kaupunkipuro (luokka 2), rakennetun ympäristön kaupunkipuro (luokka 3) ja voimakkaasti muokattu puro (luokka 4).

Kylmäojan purokokonaisuuden uomista suurin osa (pääosin Kylmäojan länsihaara ja pääuoma) luokiteltiin luonnonympäristön kaupunkipuroksi (luokka 2). Purossa on pitkä ja yhtenäinen luonnontilaisesti mutkitteleva, mutta luonnonympäristöltään paikoin hieman muokattu ja paikoin vieraslajipitoinen osuus. Mutkaisessa pääuomassa on paikoin kivikkoisia virtapaikkoja ja virtauksen nopeusvaihtelua. Läntisen Valkoisenläntheentien pohjoispuolella pääuoman ympäristö on

luonnontilaisempaa. Puro virtaa purolaaksossa ja puroa ympäröi kostea lehto, jossa havaittiin huomionarvoisia puroympäristön lajeja, kotkansiipeä ja luhtalemmikkiä sekä kohtalaisesti myös vieraslajeja. Koko Kylmäojan uoman tila (Ilolasta Vantaanjokeen) on Purohelmi-aineisto luokituksen mukaan vain hieman heikentynyt, joten arvio on yhteneväinen pienvesiselvityksen kanssa. Rakennetun ympäristön kaupunkipuroiksi (luokka 3) luokiteltiin Kylmäojan länsiosa tiuhaan ojitetulla metsäalueella kiitoteiden 1 ja 2 läheisyydessä.

Palo-oja ja Pytinoja (entisen Kirkonkylänojan uomaosuuksia)

Vantaan pienvesiselvityksen päivityksen 2023 mukaan Aviapoliksen alueella sijaitsevat Keravanjokeen laskevat Palo-oja ja Pytinoja (jotka ovat entisen Kirkonkylänojan uomaosuuksia). Palo-ojassa esiintyy taimenta ja nykyisellään purossa on vedenlaatu- sekä tulvaongelmia. Pytinoja on entisen Kirkonkylänojan pohjoiseteläsuuntainen haara. Lentokentän lähialueen purojen vedenlaatua seurataan intensiivisesti ja vedenlaatu vaihtelee puroissa virtavesille tyypilliseen tapaan luontaisesti vuodenajoin. Purojen tila kokonaisfosforimäärien perusteella vaihtelee Brändoninajan erinomaisesta Veromiehenkylänpuron (Krakanojan) huonoon/välttävään. Vedenlaatutulokset vaihtelevat kuitenkin näytepisteittäin, vedenlaatua ei ole seurattu kaikilla näytepisteillä säännöllisesti eikä kaupunkipurojen vedenlaadulle ole omia vedenlaadun luokkarajoja. Osuus Palo-ojasta luokitellaan luonnonympäristön kaupunkipuroksi (luokka 2, luonnontilaisen kaltainen, kunnostettu tai vähäisesti muokattu).

Veromiehenkylänpuro (Krakanoja)

Pienvesiselvityksen päivityksessä 2023 Veromiehenkylänpuro (pienvesiselvityksessä nimellä Krakanoja) on lähdevaikutteinen savimaiden puro, jonka alaosa on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi, yläosat paikallisesti arvokkaiksi. Kesällä vesi on usein kirkasta, sillä suurin osa puron vedestä on peräisin valuma-alueen pohjavedestä. Vain vähäinen määrä purokatkoja ja runsaslukuiset vesisiirrat ilmensivät vuoden 2010–2011 (Janatuinen 2011) selvityksessä veden heikkoa laatua, kenties vähähappisuutta. Krakanoja on taimenpuro, taimenen poikasia on istutettu 1990- ja 2000-luvuilla. Koekalastuksissa joukossa on ollut myös Vantaanjoen pääuomaan istutettuja poikasia sekä muutamaan otteeseen myös meritaimenemoja (Janatuinen 2012). Krakanojan purokokonaisuuden valuma-alueesta lähes kolmasosa, noin 32 %, koostuu vettä läpäisemättömästä pinnasta. Uomien rantavyöhykkeellä rakennetun alueen osuus on noin 16 %.

Krakanpuiston yksityisen luonnonsuojelualueen (YSA246604) läpi mutkitellen virtaava Krakanojan uomaosuus luokiteltiin luonnontilaiseksi tai luonnontilaisen kaltaiseksi puroksi (luokka 1). Sama uoma on myös Purohelmi-aineistossa tunnistettu tilaltaan vain hieman heikentyneeksi. Maastokartoituksen aikana hiekkapohjaisessa uomassa oli hiekkasärkkiä, ja virtauksen nopeus vaihteli suuresti. Uomaa ympäröivässä lehdossa on runsaasti lahoppuuta ja maastossa havaittiin huomionarvoisia lajeja, kuten kotkansiipi, luhtalemmikki, silmälläpidettävä ojatädyke ja vaarantunut vuorijalava. Vesisammalia ei havaittu uomassa. Myös luonnonsuojelualueen pohjoispuolisessa mutkittlevassa metsässä kulkevassa Krakanojan osuudessa (luokka 2) oli runsaasti virtauksen nopeusvaihtelua ja jopa pientä koskisuutta sekä maastossa havaittiin kotkansiipeä ja kevätlinnunsilmää. Tämä osuus alittaa kaksi valtatieä, ympäristössä on paikoin talousmetsää ja vieraslajeista komealupiinia. Maastossa kartoitettu Krakanojan alajuoksu, joka virtaa purolaaksossa mutkitellen luonnonsuojelualueen eteläpuolella on puolestaan maisemallisesti arvokas rakennetun ympäristön kaupunkipuro. Uomassa on paikoin kivikkoisia virtapaikkoja, ja sitä ympäröi kapealti varttunut lehtipuusto ja myös avoimia heinävaltaisia osuuksia on sekä kohtalaisesti vieraslajeja.

Brändoninaja

Vantaan virtavesiselvityksen 2010–2011 mukaan Brändoninajassa tavataan katkoja, mutta niitä esiintyy ilmeisesti vain hyvin harvakseltaan puron alajuoksulla Vantaanjoen tuntumassa. Pienvesiselvityksen

päivityksen 2023 mukaan Brändöninaja on Vantaanjokeen laskeva rakennetun ympäristön kaupunkipuro (luokka 3), joka on pääosin rakennettua tai muuten voimakkaan ihmistoiminnan vaikutuksen alla. Ympäristössä on nykyistä viljelysaluetta tai ojitettua talousmetsää. Osa ympäristöstä voi kuitenkin olla monimuotoista kerroksellisen kasvillisuuden aluetta. Uoman muoto osin keinotekoinen, osin suoristettu tai ennallistettu. Alueella on virkistyskäyttöarvoa, mutta myös ekologistia arvoja ja rooli sinisen verkoston ylläpitäjänä.

Tämä pykälä tarkastetaan heti.

Täytäntöönpano: Ote Etelä-Suomen aluehallintovirasto lausunto sähköisesti, avi.fi/sahkoiset-lomakkeet

Muutoksenhakuohje: 3. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Ympäristötarkastaja Päivi Jäntti-Hasa p. 040 841 9973, ([etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi))